

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Številka 28

Leto VII

Posamezna

številka po

2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta 29/I. Rokopisi se ne vračajo. Poštni predal št. 345, Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Ljubljana, 18. julija 1935

Naročnina za četrto leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. — Za odgovore je priložiti znamko.

Izdajalski avtomobil

Mož, ki je samega sebe preganjal. — Razkritje tik pred zaroko

(X-I) Pretoria (Južna Afrika), junija. Zjutraj okoli pol treh je zabrel v stanovanju državnega detektiva J. H. Coetzeeja telefon. Leno se je dvignil na postelji in se šele čez nekaj časa oglasil. Zaspano je momljal, na drugi strani telefonske žice je pa govoril rezek glas:

»Halo, gospod kolega, v kamnolomu Wall so našli žensko truplo; bržčas gre za umor! Šef je naročil, da morate vi stvar preiskati. Fotografira in pomožno osebe sem že poslal z avtomobilom pred vaše stanovanje. Torej na delo — a takoj — pa mnogo uspeha!«

Coetzee je vstal in četrto ure kesneje je že divjal policijski avtomobil ob železnici.

Prihodnje jutro so nameravali v kamnolomu razstreljevati, zato so se štirje črnci že ponoči odpravili tja, da bi pripravili vse potrebno. Nenadoma so pa globoko v kamnolomu našli na hrbtu ležečo žensko truplo. Zdelo se je, da je nesrečnica padla z mosta 20 metrov globoko v prepad.

Policijska komisija je ugotovila na ponesrečenkinem sencu globoko rano, bržčas od krogle, na vratu so se pa prav natanko poznale modre lise, gotovo od davljenja. Umor je bil na dlani, o nesreči bi bilo škoda izgubljati besede. Fotograf je prižgal bliskovno luč in ujel truplo na ploščo, pomožni uradniki so pa preiskali ves kamnolom, kotichek za

kotichek, vendar niso našli niti najmanjšega sledu.

Približno tako je popisal državni detektiv Coetzee zadevo v svojem poročilu. Policijski predstojnik iz Petorije je zanimal za stvar, zlasti zato, ker je Coetzeeja cenil, povrh mu je pa še hčerka priznala, da jo je Coetzee nedavno zasnubil. Policijski predstojnik se tej zvezi ni upiral, samo želel je, da bi njegov bodoči zet vsaj še nekoliko napredoval...

Med tem, ko je listal po Coetzeejevem uradnem poročilu, mu je prinesel neki uradnik še dodatni zapisnik o umoru v kamnolomu. Neki mož je izpovedal, da je usodnega dne med sedmo in deveto videl v bližini kamnoloma avtomobil, pa si je celo njegovo številko zapomnil. A kdo popiše presenečenje policijskega predstojnika, ko spozna v poročilu številko svojega zasebnega vozila.

Niti s pogledom, niti z besedo se ni izdal, da je odkril to skrivnost. Spise je vrnil z dodatnim zapisnikom vred detektivu, potem je pa premišljeval, kako je le neki mogoče, da je bil njegov avtomobil prav tisti usodni večer v bližini kamnoloma, saj se vendar ni nihče od njegove družine takrat nikamor vozil. Sicer ni imel navade, da bi doma stresal novice, toda tisti večer mu je bilo tako čudno pri srcu, da se je moral pogovoriti s svojo hčerjo. Vprašal jo je, ali se je morda ona na dan umora vozila kam na spre-

hod? Deklica je nekaj časa premišljala, pa se je spomnila, da je prav tistega večera praznovala Coetzeejeva mati god in da jo je prišel njen ljubi prositi za ključ od garaže, ker je hotel čim prej biti pri svoji materi.

Prihodnji dan je policijski predstojnik spet zahteval spise od Coetzeeja, ne da bi bil kaj omenil, da mu je stvar sumljiva. Listal je in listal po spisih, toda usodnega poročila o avtomobilu ni našel več.

Tedaj se je zbudil v glavi starega lisjaka grozovit sum. Sam se je zavzel za stvar in dognal, da se Coetzee tistega večera ni vozil k svoji materi, torej je bil prav gotovo zavil z njegovim avtomobilom proti kamnolomu. Umorjenko so med tem spoznali: bila je Luiza O., nekdanja Coetzeejeva zaročenka, ki se je pulila za svoje stare pravice in je Coetzeeju celo javno delala neprilike.

Nekaj ur kesneje so Coetzeeja prijeli; priznal je! Luiza ga je gnala v obup in ker se je drugače ni znal iznebiti, jo je ustrelil in vrgel v prepad.

Za umor je bila takrat samo ena kazen: vešala. Tri dni pred razsodbo je pa izšel nov zakon, ki je odrejal za hudodelska dejanja, storjena v hipni duševni zmedenosti, milejšo kazen. To je Coetzeeju rešilo življenje, ono borno življenje, ki ga bo preždel v zaporih nekje tam v južni Afriki.

kar čakajo, da jih bo ženska zasnočila. Tisti boječnež pa, ki ga kakšna deklica lepo pogleda, je ves blažen in se kar topi; do smrti ji je hvaležen za njeno »dobroto.«

Gizdalin je srečen samo takrat, kadar se lahko oblači po najnovejši modi; po trikrat na dan se preobleče, manjava svojih trideset parov čevljev in sto ovratnic. Nič ga bolj ne ujezi in mu ne pokvari teka, kakor neokusna ovratnica njegovega soseda.

Pravo nasprotje gizdalina je filister. Temu ni moda nič mar, vseeno mu je, če ima zavazano kravato ali ne, če je njegov ovratnik umazan ali ga sploh nima. Rokavice oblači samo, kadar je hud mraz, a še takrat rajši vtakne roke v žep, hlač pa ne lika nikoli. Glavno mu je vrček piva... in prijateljski krok!

Zelo zanimiv moški tip je grd moški. Zvečine ima kakšno telesno napako. Če je neinteligenten, sitnari in mori sebe in svojo okolico; zmerom se mu zdi, da ga kdo zasleduje, da ga nihče ne mara in da je grd ko nihče drugi. Grd, a inteligenten moški pa le predobro ve, da ne bo nikomur s svojo zunanostjo ugajal, zato posveti vso svojo duševno silo učenju in izobrazbi. V vseh vedah je doma in vse pisateljce pozna — zakaj časa ima mnogo več od onih, ki goje sport ali se pa pode za ženskami. Tak človek je nele prijeten in zanimiv družabnik. Z uglajenostjo prikriva svoje telesne hibe in nič kaj redko se ne zgodi, da ga imajo ženske rajši od še takšnega lepotea. Zakaj — tako same pravijo — njegovega grdega obraza in njegovih telesnih napak niti ne opazijo, kadar kramljajo z njim. Pozorno poslušajo njegov prijetni glas in kar zaverovane so v njegove lepe, globoke oči. Prav rado se zgodi, da se takšni možje poročijo z lepoticami.

Med tem ko osvaja grd moški s svojim prefinjenim duhom, je duševna plat širokoustnežev prav puhla. Gobezdati znajo, da je joj, toda glava jim je piškava. Prav lahko jih boste spoznali, zakaj zmerom bi govorili o sebi, med osebnimi zaimki poznajo samo prvega in z junaštvi se ponašajo, da je joj — kadar se je treba zares postaviti, pa prvi zlezejo v luknjo. (Z-I*)

Moški so različni

Razne vrste moških: mož dela, osvajalec, gizdalin, boječnež, filister, nelepotec in bahač

Pravijo, da ni na vsem svetu dveh žensk, ki bi bili druga drugi enaki. Bržčas bo to res in prav je tako, zakaj drugače bi bilo življenje strašansko dolgočasno! Če so pa že ženske tako različne, morajo biti še moški, sicer bi se pari nikoli ne dobili.

Po značaju lahko delimo moške v različne skupine. Vzemimo za primer delovnega človeka. To so zvečine učenjaki, vodi-

telji velikih industrijskih podjetij, državniki, ali pa vsaj taki ljudje, ki sede na vodilnih mestih. »Delovni ljudje« nimajo za nič drugega časa in zanimanja, kakor samo za delo. Še na jed pozablja, ne opazajo, kdaj se menjata noč in dan, ker žive za delo in samo za delo. Moški tega kova, ki se zgodaj ne poroče, po navadi še na ženitev pozabijo. Tisti pa, ki so poročeni, pozabljajo in zane-marjajo zaradi dela svoje žene. Sirote žene svojih mož skoraj nikoli ne vidijo, ker so oženjeni pred vsem z delom. Imajo pa taki možje tudi svoje »dobre stranice: zvečine mnogo zaslužijo, pa razvajajo svoje žene na vse načine in jih tako vsaj z denarjem odškodujejo.

Drugi tip so osvajevalci. Taki ljudje so hujši od lovecv; vsaka količkaj prilična »ženska« divjačina jim je prav. Hujši so celo od vojskovodij; vsaka ženska se jim zdi trdnjava, in trdnjavo je treba kajpada naskočiti in osvojiti. Glavna in vodilna misel takih ljudi je osvajanje »ženskih trdnjav«.

Moški, ki nima nič poguma, je boječnež. Sami »bi« ali »ne bi« so ga; še ziniti se ne upa, kadar je ženska blizu, zakaj zmerom se boji, da se ne bi osmešil, a prav to ga dela smešnega še takrat, kadar molči. S krvavečim srcem gle-

da boječnež, kako mu tekmeč pred nosom odpelje ljubljeno bitje; sirota, ki niti ne slutiti, da jo oni nesrečnež resnično in iz vsega srca ljubi, se pa vrže rajši pogumnejšemu v naročje. Taki ljudje nimajo zaupanja vase, sami sebi se zde manj vredni, zato menda

GENERAL KONDILIS, podpredsednik grške vlade, je prejšnji teden pripotoval z obiska v Rimu na Bled in v Beograd ter se je sestel s člani jugoslovanske vlade

DR. ANTON KOROSEC, minister notranjih zadev v novi jugoslovanski vladi

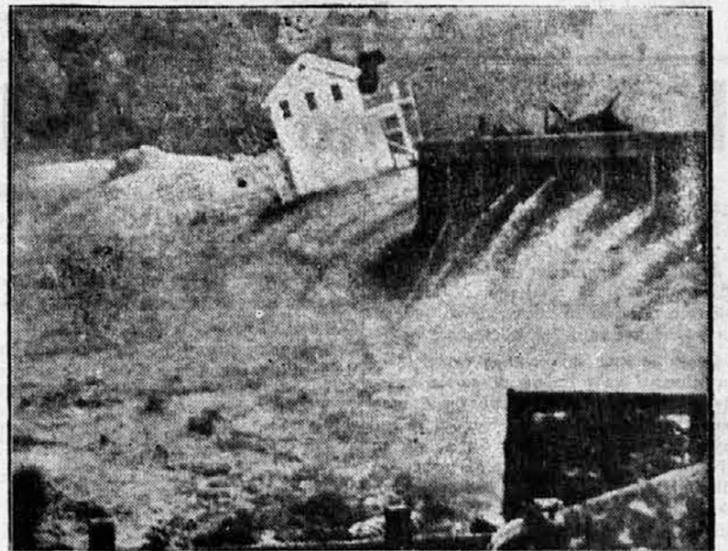

DR. DUSAN LETICA, eden najodličnejših jugoslovanskih finančnih strokovnjakov, je v novi vladi prevzel resor finančnega ministra

NEMSKI POMORSKI MANEVRI

Odkar so se Nemci pogodili z Angleži zastran oboroževanja na morju, se mrzlično trudijo, da spravijo svoje vojne brodoge na nekdanjo višino. Naša slika kaže prizor z nedavnih nemških manevrov na morju

VODA ODNESLA JEZ

Sele pred kratkim so dogradili enega največjih jezov na svetu, na ameriški reki Coloradu. Strokovnjaki so trdili, da tega jezova nobena sila na svetu ne more podreti. Toda človek obrača, Bog pa obrne. Te dni je zaradi hudega deževja Colorado silno narasel in vode so odnesle ne samo vse naselbine na obeh bregovih, temveč tudi železne in beton ske konstrukcije jezova. — Na sliki vidimo, kako razjarjeni elementi odnašajo h iše. Več tisoč ljudi je ostalo brez strehe.

V opravičbo

»Družinski tednik« bo izhajal tudi med stavko!

Prejšnji teden smo v najboljši veri obljubili, da bo ta številka »Družinskega tednika« izšla spet normalno in v običajnem obsegu. Med tem se je pa spor med grafičnimi delavci in tiskarnami razširil tudi na tiskarno »Merkur«, kjer smo tiskali naš list. Tako smo v ponedeljek ostali s svojo obljubo na cedilu: gradivo je bilo pripravljeno, toda nikogar ni bilo v tiskarni, da bi ga postavil in list natisnil. Kaj naj zdaj storimo?

»Družinski tednik« je list, ki ni v službi nobene politične stranke ne skupine; naš list je samo v službi svojih naročnikov in bralcev. Zato nismo mogli v teh izrednih razmerah računati s podporo prav nikogar; zanesti smo se mogli samo nase. Ljubljanske tiskarne, v kolikor sploh še morejo v zelo omejenem obsegu vzdrževati obrat, so si organizirale zasilno delo s am o za svoje politične dnevnike in tednike. Stali smo torej pred alternativo: ali za časa teh izrednih razmer sploh ne izdamo »Družinskega tednika«, ali se bomo pa skušali začasno preseliti v katero drugo tiskarno zunaj Ljubljane.

Prva možnost nam ni niti trenutek prišla na um. »Družinski tednik« mora tudi v teh izrednih razmerah redno izhajati vsak teden, čeprav bi bilo tako izdajanje lista združeno z dosti večjimi troški in še drugimi nevarnostmi. Obrnili smo se brzojavno do nekaterih uglednih tiskarn v drugih mestih, toda vse so nam odgovorile, da so tudi one prizadete zaradi tarifnega spora med grafičnimi delavci in tiskarnami in zato ne morejo prevzeti tiska našega lista. Šele v poslednjem trenutku je prispela ugodna brzojavka Slatnarjeve tiskarne v Kamniku.

Tako bomo prihodnje tedne, dokler se ne doseže sporazum v tiskarnah, morali tiskati »Družinski tednik« v Kamniku. Razumljivo je, da se izpocetka zaradi tehničnih težkoč in pomanjkanja časa še ne bomo mogli vrniti na prejšnji obseg. Prepričani smo pa, da boste cenj. naročniki in bralci znali ceniti našo dobro voljo in žrtve, ki smo jih morali sprejeti z vsiljeno nam selitvijo iz Ljubljane, ter nam boste blagohotno izpregledali morebitne manjše nedostatke, vsaj v začetku.

Več ko štiri petine slovenskih tednikov in mesečnikov zaradi izrednih razmer začasno ne morejo izhajati. »Družinski tednik« je poskrbel, da v zlic težkim žrtvam ne bo med njimi. »Družinski tednik« bo tudi v bodoče redno izhajal, ker smatra za dolžnost do svojih prijateljev, da jim pride redno vsak teden v roke. Zato se pa tudi zanese, da mu bodo njegovi prijatelji ne samo ostali zvesti, nego da mu bodo baš v teh izrednih časih tem rajši priskočili na pomoč s tem, da mu bomo pridobili novih naročnikov in kupcev.

Prihodnja številka »Družinskega tednika« izide redno v četrtek 25. t. m.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Novo vero je učila

Podjetna Francozinja, ki je ustanovila novo versko sekto

(N-C) Bordeaux, julija.

Pred kratkim je umrla v Bordeauxu žeska, ki je njena nenavadna in skrivnostna kariera spet nov dokaz, kako naseda lahkoverno in čudežev željno ljudstvo pretkanim oznanjevalcem novih verskih resnic. Bila je to Marija Memen, svečenica prav posebne sorte, ki bi bila postala v Ameriki prav gotovo čislana in bogata.

Leta 1906. je bila Marija še preprosta vratarica v neki mestni hiši v Bordeauxu.

Nekoč je prinesla z božje poti iz Lurda čudodelni kip Matere Božje, ki se je pričel pri njej kar na lepem solziti. Ves Bordeaux je čez noč izvedel za ta čudež in celo sam nadškof je prišel, da si ogleda čudodelni kip. Zaprošil je Memenovo, naj nikar ne trobi meščanom o čudežu, zakaj treba se je najprej prepričati o njegovi pristnosti. In glej: ko je dal kip prenesti v nadškofijsko palačo, se je nehal solziti.

Marija se je tako obrisala za denarčke, ki jih je hotela s »copernijoo« zaslužiti. Ker je pa čutila v sebi neko »božje« poslanstvo, seveda ni mirovala in je pričela lepega dne pripovedovati pobožnim vernikom, da se ji v sanjah in v samoti prikazuje Brezmadežna in ji prerokuje strašne nesreče in katastrofe. Vsemu temu zlu bi se pa lahko človeštvo izognilo, če bi skesano molilo Boga in sezidalo na čast Mariji Devici kapelico. Takrat se je Memenovi prvič posrečilo, da si je pridobila zase nekaj vernikov, vendar ji še ni bilo na roko, da bi ustanovila versko sekto.

Čez pol leta se je preselila v Tours. Tam ji je neka prijateljica darovala Marijin kipec, ki predstavlja Marijo kot dekle. Take vrste kipov izdelujejo v Milanu, pravijo jim pa »santissima Bambina.«

Ko je dobila Marija Memenova kip v svoje roke, se je pričela Bambina solziti. Dne 21. maja leta 1913 je pričel kip nenadoma razširjati opojen vonj po vijoličah in vrtnicah. Na ta najnovejši »čudež« so lahkoverni ljudje nasledli ko muhe na med. Prihajali so v trumah k Memenovi in ji prinašali darov, kasneje so ji pa celo kupili krasno vilo v Bordeauxu.

Marija se je vrnila v Bordeaux in prirejala v svoji vili verske svečanosti in bogoslužja. Verniki okrog nje so se strnili v sekto, ki je od dne do dne naraščala. Prinašali so ji dragocene darove, ona jih je pa prodajala in z izkupičkom sezidala dom za zapuščeno deco.

Prav v tistem času je živel v Bordeauxu neki sirijski duhovnik, arhimandrit Sabuihi. Mož se je z dušo in s telesom navdušil za novo sekto. Preselil se je celo v neposredno bližino svečeničine vile, da jo je lahko čim pogosteje obiskoval. Ta privrženost mu je vrgla svečeniško službo pri novi sekti.

Nekaj mesecev se ni nihče zgenil, potlej pa, ko so cerkvene oblasti izvedle za arhimandritovo odpadništvo, so ga odpoklicale in poslale v Nantes.

Marijini verniki so seveda podtikali Sabuihiju izdajalstvo in raznašali vesti, da je sam in iz svoje volje pobegnil, samo da bi lahko spletkaril proti njihovi vrhovni svečenici. Zmenili so se, da bi bilo treba izdajalca občutno kaznovati in izgnati iz njega po srednjeveških metodah zle duhove. Napotili so se v Nantes in so med petjem nabožnih pesmi pretepli ubogega Srijca do krvi.

Ta dogodek je razburil duhove po vsej Franciji, zakaj Sabuihi je bil najzgovornejši dokaz pobsesnosti Marijinih vernikov.

Kmalu nato je obogatela Marijina cerkev za novega duhovnika. Bil je to opat Denoyer iz seinskega okrožja, ugleden duhovnik, ki je s svojim prestopom v sekto Marije Memenove privabil na stotine novih ovčic, oboževalcev »santisime Bambine«. Celo nekateri škofje so se prišli z zaupanjem priporočiti čudodelni Mariji.

Kardinal Andrieux se pa ni dal preslepiti in je svojim vernikom strogo prepovedal čiščenje čudodelnega kipa v Bordeauxu. Hkratu je pozval opata Denoyerja, naj se vrne v svojo škofijo. Visoki duhovnik se je pokoril ukazu višjega, kakor se je pokoril pred njim sirijski arhimandrit.

Od dneva opatovega odhoda so strašili Marijo Memenovo »duhovni«; vse noči so potrkavali po stenah njene izbe. Tako prepričevalno je pripovedovala o duhovih svojim vernikom, da so še ti v svojih domovih slišali trkanje duhov... ker so bili prepričani, da jih je opat zaklel, so si hoteli »olajšati« svojo vest z maščevanjem. Odpeljali so se k opatu in ga izbičali do nezavesti. Nato so se vrnili v Bordeaux, nesrečni opat je pa moral za štirinajst dni v posteljo.

Ko je vstal, je bila njegova prva pot na sodišče. Preiskovalni sodnik je po zaslišanju Marijinih vernikov dognal imena krivcev in jih obsodil.

Vse to pa ni sekto Marije Memenove prav nič škodilo. Narobe! Še novih vernikov si je pridobila; v svoji zamaknjenosti so kar obisipavali svojo svečenico z bogatimi darovi.

Do današnjega dne so njeni verniki narasli v mogočno armado. Ko je ondan umrla, je zavladala med njimi globoka in iskrena žalost. Cerkvene oblasti so prepričane, da bo njene vernike zdaj minila »zamaknjenost«.

Ko so Pasteurjevi častilci hoteli učejakovo hišo v Dôlu, njegovem rojstem kraju, preurediti v muzej, so izdali proglas in razpisali nabiralno akcijo za prostovoljne prispevke. Uspeha ni bilo. Moral je priti šele neki Anglež, da je dal 50.000 frankov in omogočil izvedbo lepega načrta...

Dreyfus in vojni sel

Dva dni pred francoskim narodnim praznikom (14. julija) je umrl v Parizu polkovnik Alfred Dreyfus (izg. dreyfus), mož, ki je bil celih 12 let, od leta 1894 do 1906 v središču svetovne pozornosti. Njegovo afero gotovo poznate. Mož je imel nesrečo, da je bil žid in vrhu tega še iz Alzacije doma; da bi ga spravili iz armade, so nekateri častniki skovali proti njemu nizkotno zaroto in mu podtekneli veleizdajo. Zaman se je nesrečnež zagovarjal in zatrjeval svojo nedolžnost; vojno sodišče ga je obsodilo na dosmrtno deportacijo na Hudičev otok.

Dreyfusov proces je pozneje razgalil vso gnilobo in pokvarjenost francoske generalitete in politikov tedanje dobe. Da je resnica le prišla na dan, je velika zasługa pisatelja Emila Zolaja in Georgesa Clemenceauja, poznejšega predsednika francoske vlade. Zola je napisal v lista »Aurore« plamenč članek »Accuse« (Obtožujem), poln utemeljenih obtožb proti generalom, vojnemu ministru in vladi. Hočeš nečeš so morali proces revidirati in Dreyfusa pomilostiti. A nedolžni obsojenec se s tem ni zadovoljil; hotel je polno rehabilitacijo. Doživel jo je šele leta 1906, po dvanajstih letih nezasluzenega telesnega in duševnega trpljenja, nezasluzenega ponižanja in ostudne gonje. Takrat je glavni krivec vase afero, podpolkovnik Henry priznal, da je sam napisal in podtaknil Dreyfusu ono usodno pismo, ki naj bi ga pokopalo.

Pred petimi leti je Dreyfus doživel še drugo zadoščenje: Schwartzkoppen, nekdanji vojaški ataše pri nemškem poslanstvu v Parizu, je priznal, da je bil edini veleizdajalec v Dreyfusovem procesu francoski major Esterhazy, mož, ki se je najbolj trudil, da pokoplje svojega osovražnega mu židovskega tovariša. Schwartzkoppen je smel to priznati šele tedaj, ker so mu dotlej interesi njegove domovine nalagali molk.

Dreyfusa so takoj leta 1906 spet sprejeli nazaj v armado in ga povišali v majorja. Svetovne vojne se je udeležil kot polkovnik in brigadni poveljnik. V vojni je tudi izgubil svojega edinega sina.

Po sklenjenem premirju se je Dreyfus popolnoma umeknil v zasebno življenje. Vsako leto mu je bil najlepši praznik Zolajeva obletnica; v množico častilcev velikega razgaljevalca socialnih krivic se je pomešal tudi on in hodil na njegov grob, da se pokloni spominu svojega nesebičnega zaščitnika. Skromno in vdano je ostal vselej v zadnji vrsti in počakal, da so drugi že odšli, da ne bi videli solz hvalečnosti na njegovem razoranem obrazu...

3. septembra 1914 je dobil neki generalštabni častnik nalogo, da odnese generalu Gallieniju, vojaškemu guvernerju Pariza, velevažno sporočilo: armada generala v Klucka se je premislila in namestu da bi nadaljevala obkoljevanje Pariza, je rajši začela prodirati na levem krilu.

Častnik je poiskal nekega tovariša in ga prosil:

»Ali ne bi rajši vi prevzeli moje poslanstvo?«

»Zakaj?«

»Ker bi nemara,« je otožno odvrnil častnik, »ker bi mi nemara v Parizu ne verjeli...«

Ta častnik je bil Alfred Dreyfus... (Po »Intranu«)

Pasteurjeve žabe

h-K, k-T Pariz, julija

Prejšnji teden so v Parizu svečano proslavili 50 letnico, kar je francoski kemik in biolog Louis Pasteur (1822—1895) rešil prvega človeka strašnih posledic pasje stekline. V začetku julija leta 1885 je takrat 9 letni Alzačan Jožef Meister prvi prebolel brez posledic ugriz steklega psa. Za življenje se je imel zahvaliti cepivu, ki ga je iznašel Louis Pasteur; mož živi še danes in je vratar Pasteurjevega zavoda v Parizu.

Pasteur ni sam izvršil operacije; kot kemik ji je smel samo prisostvovati. Od 6. julija 1885 pa do danes, torej v 50 letih, je bilo v pariškem Pasteurjevem zavodu v oskrbi 51.734 ljudi. Od teh jih je podleglo samo 155, t. j. 0,3 %, in še ti po večini v prvih letih, ko nova metoda še ni bila prav izpopolnjena. Pozneje je pa umrljivost zopet steklino cepljenih bolnikov vse bolj in bolj padala, dokler ni zdrknila na ničlo. Od

600 pacientov, ki so od leta 1924 do letos iskali pomoči v pariškem Pasteurjevem zavodu, ni umrl niti eden. Tako popolnega uspeha ne pozna do danes prav nobena zdravniška metoda.

Pasteur je bil na dvoru tedanjega francoskega cesarja Napoleona III. in cesarice zmerom dobro došel gost. Takrat je bila namreč moda, da so v saloni govorili in debatirali o skrivnostih bacilov in mikrob, in kdo bi bil znal več povedati o njih kakor ravno Pasteur?

Nekega dne je razkazoval na dvoru razne poskuse z živimi žabami. Učenjak je potem ostal pri cesarici na večerji, in ko je odšel, je seveda na žabe popolnoma pozabil. Spravil jih je bil sicer lepo v vrečo, a ker je bila slabo zadržana, so žabe ponoči ušle in odskakljale... naravnost v cesarično spalnico. Ko je cesarica ponoči vstala, je po nesreči

stopila na mrzlo in spolzko žival in toliko da ni padla v omedlevico.

Pasteur pa nima neveljnih zaslug samo zaradi odkritja zdravila za steklino, temveč je neizmerno koristil človeštvu tudi na drugih poljih. Tako je na primer rešil orléanske vinograde popolnega uničenja in odkril postopek, kako se pivo ohrani nepokvarjeno. Bilo je ravno po nesrečni vojni l. 1871 z Nemci; slavni angleški prirodoslovec Huxley (1825—1895) je takrat dejal, da Pasteurjevi izumi odtehtajo njegovi domovini 5 milijard zlatih frankov odškodnine, ki so jih morali Francozi plačati Nemcem po izgubljeni vojni.

Pasteur je leta 1876 kandidiral v svoji ožji domovini za senatorja. Dobil je natanko 62 glasov od 652 volilcev.

Njegov neuspeh je globoko odjeknil po vsem Francoskem. Le Pasteurju samemu ni šel preveč do srca. Dejal je: »Zakaj bi se jezil nad volilci! Saj so me ozdravili najhujšega bacila, kar jih poznam: politike...«

Kaj beremo drugod

ROCKEFELLER IN DOLARSKI BANKOVEC

(i-W) Newyork, julija
John D. Rockefeller je te dni slavil 96 letnico svojega življenja. Mož je še zmerom tako čil in zdrav, da se nadeja, da bo učakal tudi še stoletnico.

Čemu se ima najbogatejši človek sveta zahvaliti za tolikšno dolgo in trdoživost? Popolni vzdržnosti, pravi mož sam. Rockefeller ne je drugega kakor jajca, mleko in prekuhanu solato. Vina ni pil nikoli ne piva; sploh nikakega alkohola. Za žejo uživa vodo. Kakšen okus ima tobak, nima niti pojma: še nikoli si ni prižgal cigarete ne smotke ne pipe. Tudi ni še nikdar prestopil praga gledališča ne kina; niti na konjske dirke ni nikoli šel. Edino golf igra še danes.

Človek bi se vprašal, ali je vredno učakati 96 let in biti milijarder, pa si zraven ne privoščiti nikakega užitka.

Ko je Rockefeller na svojem domovanju v Lakehurstu (New Jersey) slavil 96. obletnico svojega rojstva, je po svojem starem običaju razdelil sosedovim otrokom, ki so mu prišli čestitat, bakrene novčice. Celega dolarja ne dobi pri njem nihče.

Čudno: najbogatejši človek sveta ne nosi nikdar denarja s seboj; že dvajset let se drži tega načela. Ko je zadnjič neki gost potegnil v njegovi navzočnosti iz žepa bankovec za 1 dolar, ga je Rockefeller radovedno poprosil: »Pokažite, da vidim, kakšen denar tiskajo današnji dan...«

OD KOD »BUDŽET«?

Če je katera beseda, ki se zadnja leta pojavlja tako rekoč v slernem še tako vsakdanjem razgovoru, je ta beseda »proračun« in srbohrvatska izposojenka istega pomena »budžet«. Vsi vprek govorimo o »redukaciji« tega siromaka, o »uravnoteženju«, o »zmanjšanju« i. t. d.

Saj je pa vsega tega tudi potreben; domala nikoli ga ne slišimo v drugačni zvezi kakor v isti sapi z milijardami.

Ali pa tudi veste, od kod izvira ime tega napihnjena? Iz francoščine, boste rekli. Da in ne. Iz sodobne že ne. Temveč iz angleščine. In veste, od kod je prišel angleški »budžet«? S Francoskega. Nastal je iz starofrancoske besede »bougette«, ta besedica pa pomeni prav majhen možnjič.

Deset milijard našega državnega proračuna — pa »prav majhen možnjič«? Kaj hočemo: v tisoč letih so se marsikateri pojmi korenito izpremenili, in tako se je tudi »budžet«. (t-W)

NAJBOLJŠA NALOGA

Slavni kirurg Ernst Bergmann (1836-1907) v šoli ni bil ravno med najmarljivejšimi. Nekega dne je učitelj razpisal nagrado za najboljšo šolsko nalogo pod naslovom »Kaj je lenoba?«

Bergmann je ponosno oddal najdaljši sestavek — kar na treh straneh! Na prvi strani je bila besedica »To«. Na drugi strani je bila besedica »je«. Na tretji strani je bila besedica »lenoba«. Bergmann je dobil nagrado.

DOLGOST ŽIVLJENJA NAŠEGA...

(a-W) Pariz, julija

Neki Kazelt je napravil statistiko, kakšno starost učakajo ljudje različnih stanov. Takale je njegova statistika:

Vladarji in knezi	58,8 leta
Raziskovalci neznanih dežel	60 let
Kmetje	61,6 leta
Trgovci	62,4 »
Umetniki	66,2 »
Književniki	66,9 »
Vojaki	67,7 »
Učenjaki	68,9 »
Državniki	69,1 »
Duhovniki	69,1 »

V tem seznamu književniki niso ravno na najslabšem. Pisarjenje se vsekako bolje obnaša kakor vladanje. Pa tudi učnost ne krajša življenja, če smemo verjeti gornjim številkam.

MUCEN POLOŽAJ

Neki časopis je obrnil do pisatelja Rodé Rodé in ga prosil, naj mu humoristično opiše »kak mučen položaj«, ki ga je utegnil kje doživeti.

Roda Roda je odpisal:

»Radi bi, da vam pošljem šaljiv pri-spevek. Meni pa ne pride nič na um,

pod milim Bogom nič. To je prav gotovo zame mučen položaj. Honorar za popis tega resničnega doživljanja izvolite nakazati na moj poštočekovni račun.«

»BODI LUČ!«

Ondan se je po ekspoziju novega angleškega zunanjoega ministra Samuela Hoara vršila v poslanski zbornici velika debata o zunanji politiki. Zdajci je pa zagnala dvorano tema; očitvidno je nastal kratek stik.

Takrat je bil na govorniški tribuni socialistični poslanec Morgan Jones; kakor da se ne bi bilo nič zgodilo, je nadaljeval svoj govor in poslanci so ga spodobno poslušali.

Govornik je prihajal v čedalje večjo vneto. Kot opozicionalec je seveda napadal vlado in njeno zunanjo politiko in vzkliknil:

»Kje je naša vlada? Hoteli bi jo videti!...«

Prav tisti mah je prodril plah žarek v gosto temo: predsednik poslanske zbornice je bil, videč, da teme le noče biti konec, prižgal voščenko... V dvorani se je razlegnil smeh. Najbolj od srca so se smejali Austen Cham-

GROF MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

95. nadaljevanje

Grof namigne Nubijcu in konja potegneta par korakov; tako je Monte-Christo ostal sam. Prekrižal je roke in se nemo zagledal v Babilon pod svojimi nogami. Potlej sklence roke kakor k molitvi.

»O, ti velemesto!« zamrmra. »Manj ko šest mesecev je, kar sem stopil skozi tvoja vrata. Mislim, da me je Bog pripeljal k tebi, in zmagoslavnega me zdaj vodi od tebe. Skrivnost svoje navzočnosti med tvojimi zidovi sem zaupal samo njemu, zakaj on edini je mogel brati v mojem srcu; on edini tudi ve, da odhajam brez mržnje in brez prevzetnosti, a ne brez bolesti. On sam ve, da nisem zaradi sebe, ne iz ničernosti izrabil moč, ki mi jo je dal. O, velemesto! V tvojem naročju sem našel, kar sem iskal; kakor potrpežljiv kopač sem vrtal po tvojem drobovju, da bi iztrebil vse, kar je bilo hudobnega v njem. Zdaj je moje delo končano, moje poslanstvo dopolnjeno, zdaj mi ne moreš dati nič več veselja, ne bolečin. Bog s teboj! Pariz!«

Njegov pogled je še poslednjič objel nočni privid. Potem si potegne z roko po čelu in stopi v voz. Nubijec požene in drdraje izgine voz po pobočju nizdol.

XVI

Popotnika sta se vozila deset ur, ne da bi bila le besedico izpregovorila. Morrel je bil zatopljen v svoje misli, Monte-Christo ga je pa nemo opazoval.

»Morrel,« ga naposled ogovori grof, »ali vam je morda žal, da ste šli z menoj?«

»Ne, gospod grof; a vendar, obrniti Parizu hrbet —«

»Če bi bil mislil, da vas čaka v Parizu sreča, bi vas bil pustil tam.«

»V Parizu počiva Valentina, in ko sem dal Parizu slovo, sem jo v drugo izgubil.«

»Ne, Maksimilijan,« ga mehko zavrne grof, »prijatelji, ki smo jih izgubili, ne počivajo pod zemljo; v našem srcu so spravljeni, in sam Bog je hotel tako, da jih bomo zmerom imeli pri sebi. Tudi jaz imam dva prijatelja, ki me zmerom tako spremljata: prvi je moj oče, drugi moj učitelj; oni mi je dal življenje, ta pa razum. Duh teh dveh mož živi stalno v meni. Kadar sem v dvomu, ju vprašam za svet, in če sem kdaj kaj dobre ga storil, se imam samo njima zahvaliti. Povprašajte glas svojega srca, Morrel; ono vam bo poveda-

lo, ali je prav, da mi ves čas kažete tako neprijazen obraz.«

»O, prijatelj,« odvrne Morrel, »glas mojega srca je zelo žalosten in mi pripoveduje samo nesrečo.«

»Obupani ljudje zmerom gledajo vse črno. Duša si sama zagradi obzorje: vaša duša je mračna, zato se vam zdi nebo tako zastrto.«

»Morda ste zadeli,« zamrmra Maksimilijan in se spet pogrezne v svoje mračne misli.

Vožnja je šla neverjetno naglo. Mesta so švigala ko sence mimo njiju.

Drugo jutro sta se ustavila v Châlonsu; tam ju je že čakal grofov parnik. Brez obotavljanja so naložili voz na ladjo, nato sta se pa še popotnika vkrcala.

Grof je postajal kar vidno boljše volje, čim dalje je ostajal Pariz za njim; bilo mu je, kakor bi se vračal iz izgnanstva v domovino.

Ni trajalo dolgo, ko je vstal pred njima Marseille. Parnik je pristal pred Cannebièrom.

Prav takrat se je v pristanišču odpravljala neka ladja v Alžir. Toda niti mrzlično vrvenje potnikov in njihovih znancev in prijateljev, ki so mahali z robcem in klicali odhajajočim v slovo, ne vneto nakladanje nosačev, ki so v potu svojega obraza potiskali vozičke s tovorom in prtljago na palubo, ni moglo Maksimilijana iztrgati iz žalostnih misli.

»Glejte,« je dejal in prijel grofa za roko, »tamle je stal moj oče, ko je priplul 'Faraon' v luko. Tule se je vrli mož, ki ste ga vi rešili smrti in sramote, vrgel v moje naročje. Še danes čutim solze na obrazu, a jokati ni samo on, pri vseh, ki so stali okoli naju, so se bleščale solze v očeh.«

Monte-Christo se nasmehne. »Takrat sem stal tamle,« reče in pokaže na bližnji vogal.

Komaj je izgovoril te besede, ko zaslišita iz iste smeri bolesten ihtljaj. Moža se obrneta tja in zagledata zastrto žensko, ki je mahaje z roko pozdravljala nekega potnika na ladji. Ob pogledu na to ženo grof vtrepeta; če ne bi bil mladi mož tako zaverovan v svojo lastno bolelost, bi bil moral opaziti nenadno izpremembo pri grofu.

»O, Bog!« vzklikne zdajci Morrel. »Ali ni oni mladi častnik na ladji Albert Morcerf?«

»Da,« pritrudi Monte-Christo. »Tudi jaz sem ga spoznal.«

»Tega ne razumem,« zamrmra Maksimilijan. »Saj gledate vendar ves čas drugam!«

Grof se nasmehne in njegove oči zlete nazaj k zastrti neznanici, ki se je počasi izgubila v množici. Nato se obrne k Morrelu.

»Ljubi prijatelj,« mu reče z mehkim glasom, »ali nimate nikakih opravkov tod?«

»Na grob svojega očeta bi šel,« odgovori zamolklo Maksimilijan. »Le pojdite in počakajte me tam; prišel bom po vas.«

»Ali me mislite mar zapustiti?«

»Da... tudi jaz moram opraviti sveto dolžnost.«

Monte-Christo je še zmerom stal na mestu, ko mu je Morrel že izginil izpred oči. Potlej je nenadoma trzil, kakor bi se bil prebudil iz sanj, in počasi zavil proti hišici v Meillanskem drevoredu, kamor smo naše bralce povedli že v začetku te povesti.

Ta hiša je stala še zmerom v senci lipovih dreves; po zidu se je še zmerom vpenjala vinska trta s svojimi počrnelimi debli.

V to hišo, v tisto, kjer je nekoč prebival Dantèjev oče, je stopila zastrta žena, ki jo je bil Monte-Christo uzrl na nabrežju v pristanišču.

Za grofa so bile izhrojene stopnice stari znanci; bolj kakor kdorkoli, je znal odpreti hišna vrata s staroversko ključko. Ne da bi bil potrkal, je vstopil.

Na koncu tlakovanega hodnika se je odpiral razgled na prijazen sadni vrt. Na tem vrtu je bil grof spravil denar, ki ga je namenil Mercèdi; le iz nežnočutne obzirnosti je bil to dejanje premestil za štiri in dvajset let nazaj.

Že na pragu je Monte-Christo zaslišal pridušeno ihtenje. Pogledal je tja, od koder je prihajalo, in zagledal na klopi v gosti senčnici Mercèdo vso sključeno in jokajočo.

Monte-Christo je stopil počasi naprej; pesek je zaškripal pod njegovimi nogami.

Mercèdes dvigne glavo in vzklikne od strahu, ko zagleda tujca pred seboj.

»Gospa,« jo ogovori grof, »moja moč ni tolika, da bi vam mogel vrniti srečo; prinašam vam pa utehe: kot prijatelj vam jo prinašam.«

»Res sem zelo nesrečna,« vzdihne Mercèdes, »popolnoma sama sem ostala na svetu... Imela sem le še svojega sina, in zdaj me je še ta zapustil.«

»In prav je storil, gospa,« reče mehko grof. »Njegovo srce je plemenito. Spoznal je, da mora vsak človek plačati davek svoji domovini, ta s svojimi duševnimi zmognostmi, drugi s svojo pridnostjo;

ta z znojem svojega obraza, drugi s krvjo. Da je ostal pri vas, ne bi bil nikoli našel sreče v brezdelju; v boju z zavistno usodo bo pa postal velik in močan. Dajte mu, naj gradi za vaju oba novo, lepšo bodočnost; prerokovati se upam, da bo uspel.«

»Oh,« vzdihne nesrečna žena in žalostno zmaje z glavo, »te sreče, ki govorite o njej in ki je iz dna svojega srca prosim Boga zanj — te sreče ne bom nikoli več deležna. Preveč se je zdrobilo v mojem srcu, preveč nesreče sem videla okoli sebe; čutim, da ne bom več dolgo. Lepo ste napravili, gospod grof, da ste me pripeljali na ta kraj, kjer sem bila nekoč tako srečna. Tam, kjer je bil človek srečen, tam mora tudi umreti.«

»Ah,« odvrne Monte-Christo, »vaše besede padajo ko ogenj in pelin v moje srce, tem grenkeje in tem bolj pekoče, ker imate prav, če me sovražite; saj sem jaz kriv vse vaše nesreče. Zakaj mi ne vržete moje krivde v obraz, zakaj me ne obsodite?«

»Vas da bi sovražila, vam da bi kaj očitala! Vas, Edmond... vas, ki ste mi rešili sina, naj bi sovražila in obsojala? Zakaj, saj je bil vaš krvavi namen ubiti Morcerfu njegovega sina, ki je bil toli ponosen nanj? O, pogledajte mi v obraz in sami recite, ali je le senca kakšnega očitka na njem.«

Grof dvigne oči in jih upre v Mercèdo, ki se je na pol vzravnila in iztegnila roke proti njemu.

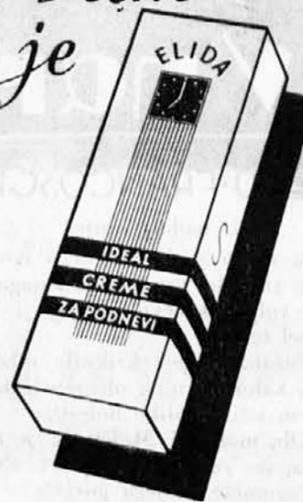
»O, samo pogledajte me,« povzame nesrečna žena z globoko boleščjo. »Danes je mrtev ogenj, ki je nekoč žarel v mojih očeh; mimili so časi, ko sem se smehljala Edmondu Dantèsu, ki me je čakal tamle gori pri oknu v podstrešni sobici svojega očeta... Od tistih dob je preteklo mnogo trpljenja polnih dni in izkopalo prepad med nekdanjimi srečnimi časi in menoj. Vas da bi obtoževala, Edmond, vas sovražila, svojega prijatelja! Nikoli! Samo sebe edino obsojam, samo sebe sovražim! O, jaz zavrženka! zaihti in razširi roke proti nebu. »Kako me je Bog kaznoval!... Imela sem vero, nedolžnost in ljubezen, te tri največje zaklade, in jaz nesrečnica sem zdvomila v Boga!«

Monte-Christo stopi korak proti njej in ji nemo ponudi roko.

»Ne,« odkima Mercèdes in mu rahlo odtegne roko, »ne, prijatelj, ne dotikajte se me! Meni ste prizanesli, in vendar sem bila med vsemi, ki ste jih udarili, največ kriva. Drugi so ravnali iz sovraštva, iz lakomnosti in sebičnosti; jaz sem ravnala iz strahopetnosti; druge so gnale strasti, mene pa strah. Ne, ne stiskajte mi roke, Edmond; čutim, kako iščete tolažilnih besed; ne, nisem jih vredna. Glejte, gorje mi je pobelilo lase, moje oči so izjokale toliko solz, da so dobile temne kolobarje; moje čelo se je nagubalo. Vi, Edmond, ste pa še zmerom mladi, še zmerom lepi in ponosni. Zakaj? Zato, ker ste si ohranili vero v Boga in vas Bog ni zapustil. Jaz sem bila pa strahopetna in sem zatajila Boga, zato me je zapustil.«

Mercèdi so se vlile grenke solze po licih; toliko spominov je bilo za ubogo ženo preveč.

Tu Vam je

— nova Elida Ideal-krema. Ona je „ideal“ izbirčnih žen... jim pomaga, da so zmeraj lepe, vedno negovane, kakor je treba. Zakaj to je novo na njej:

izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek

Ona se vleže takoj v kožo — odpravi, ker ima v sebi „hamamelis virginica“ majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepo.

NOVA

ELIDA
IDEAL
KREMA

Monte-Christo jo prime za roko in jo spoštljivo poljubi; toda Mercèdes je le predobro čutila, da v tem poljubu ni več nekdanjega ognja; bilo ji je, kakor bi bil grof pritisnil poljub na marmorno roko svetniškega kipa.

»O, nekatera bitja so že od vekov vnaprej obsojena v pogubljenje,« povzame nesrečna žena s strtim glasom. »Mislila sem, da ste mrtvi, in prav bi bilo, da sem tudi jaz umrla; čemu naj bi moje srce vedno žalovalo za vami? Samo zato, da je žena devet in tridesetih let postala petdesetletnica. Čemu sem vas jaz edina med vsemi morala spoznati, da sem lahko rešila svojega sina? Ali ni bila moja dolžnost, da rešim tudi tistega, ki mi je bil mož, ne glede na to, kakšne grehe je imel nad seboj? In vendar sem ga pustila, da je umrl. O, Bog, še več: ali ga nisem s svojim strahopetnim prezirom še sama gnala v smrt, ko se nisem hotela spomniti, da je samo zaradi mene postal izdajalec in krivoprisežnik?«

berlain, Lloyd George in Morgan Jones sam — trije voditelji treh pobijajočih se strank. Za tisti trenutek so pozabili, da so nasprotniki. (Intran)

O ČEM BERLIN COVORI

(h-Q) Praga, julija.

V »Českem Slovu« beremo: Hitler, Goering in Goebels so se ondan peljali z avtom na izlet. Na povratku so pa doživeli pokvaro in so morali v najbližnjo vas po pripravo. Med potjo so srečali nekega kmeta z vozom; prosili so ga, da bi jih naložil.

Kmet je pa zavihal nos. »Nerad vozim tujce,« je odgovoril neprijazno. »A ker ste že tu, nu, naj bo!« »Kako morete reči, da smo vam tujci?« se je ogorčil Hitler. »Ali me mar ne poznate? Jaz sem Hitler!«

Kmet je prezirljivo zamahnil z roko. Tedaj se je pa že oglasil Goering. Srdito je vzkliknil:

»Tak mi smo vam tujci? Veste, kdo sem jaz? Goering! Goering!«

Kmet je izpljunil si obrisal usta z dlanjo, počil z bičem in dejal:

»Zdaj manjka le še, da bo onile mršavi žid rekel, da je Goebels — potem vas bom pa vse tri z bičem nagnal!...«

ZOB ZA ZOB

(g-W) Pariz, julija

Francosko mesto Dieppe je ondan proslavilo obletnico, kar je eden izmed njegovih nazdržneših sinov, stotnik Jean Ribault ustanovil prve evropske naselbine na Floridi in v Ameriki.

Pozneje so prišli v te kraje Španci. Krvoločni kakor so bili, so nesrečne koloniste pobili, na kraju, kjer je stala njihova naselbina, so pa postavili napis: Obešeni ne kot Francozi, temveč kot krivoverci.

(Vedeti morate namreč, da so bili prvi francoski naseljenci sami protestanti.)

Kmalu za Španci je pristal v tankajšnjih vodah neki drugi francoski pomorščak. Videč, kaj so Španci napravili

z njegovimi rojaki, jih je meni nič, tebi nič od prvega do poslednjega pobesil, na grob jim je pa napravil napis: Obešeni ne kot Španci, temveč kot razbojniki.

TUDI REKLAMA

(f-P) Pariz, julija

Ljudje imajo res originalne domisleke. V Parizu si neki vinski trgovec ni znal izmisliti drugačne reklame za svoja vina, kakor da si je nad vrati trgovine dal napraviti desko z napisom:

ZAHTEVAJTE NAŠA VINA rdeče belo

Pod besedo »rdeče« je napravil puščico ki kaže litrsko steklenico, polno svetlo zelene tekočine; pod besedo »belo« se pa iskri liter oranžaste-ga vina (?).

Neki gospod ga je vprašal, ali ni nemara slep za barve. Mož se je pa prebrisan nasmehnil in odgovoril:

»Kaj še!... Le to je, da je moj napis precej nenavaden, zato se ljudje vonomer ustavljajo pred trgovino. In tako hvala Bogu številno kupcev od dne do dne bolj narašča...«

Vejamemo! Taki smo pač mi ljudje: kakor otroci... (Jourc)

„Najboljši Dr. OETKER-ja so preparati!“
kdor jih pokusi, trdi vsaki.

Za god in praznik mati dobro ve,
otroci se Dr. OETKER-jevih kolačev vesele!

V naročju sreče

roman

PO-FRANCOSČINI • PRIPREDIL • L. A.

21. nadaljevanje.

Ta nema stiska mladega moža jo je zlomila. Čuvstvo je zmagalo nad voljo: krčevit ihtljaj ji je stresel telo.

»Suzana!« je kriknil mladi mož, kakor iz uma ob nepričakovanem izlivu tolike bolesti.

»Oh, molčite! Molčite!« je zavpila, ne vedoč, kaj govori. »Saj ne razumete mojega gorja!«

»Suzana!« je zajeceljal Jean in jo hotel stisniti k sebi.

Toda deklica ga je instinktivno sunila proč.

»Pustite me! Pustite me!« je zaihtela in solze so se ji vdrle po obrazu. »Oh, to je strašno!«

Ihtela je na ves glas, sama ne vedoč, zakaj jo je mahoma prijela toliko holest. In potem jo je obšel neznan strah: zbežala je pred njim, hlipaje in opotekaje se, kakor bi se ji bilo zmešalo.

Mladi mož je stekel ves zmeden za njo. Ničesar ni več razumel; tako jo je bil vajen videti popolno gospodarico nad samo seboj, da ga je izbruh tolikega gorja kar ohrmil.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Jean ni vedel, kaj naj stori. Odprl je vrata avtomobila, da bi jo pomiril. Njene solze so mu kakor razbeljen svinec padale v sree. Toda Suzana se je malone sovražno vzpela pokonci.

Deklica se je zatekla v avto in zaloputnila vrata za seboj. Padla je na blazino in si z obema rokama zakrila obraz.

Vseeno mu je bilo, kam pelje. Dokler je vedel, da deklica joka, ni niti mislil na vrnitev. Šele ko se je malo umirila, se je zavedel, kako daleč je pustil mesto za seboj. Na vso srečo je sam ne vedoč vozil v krogu. Tako je bil komaj dvajset kilometrov iz Prage, ko je obrnil. V dobre četrte ure se je avto ustavil na Vaclavovem trgu.

Šele ko je Rolls-Royce nehajno brnel, se je Suzana prebudila iz mrtvila. Dvignila je oči in malone s strahom opazila, da je že doma. Kaj bo, če jo bodo ljudje videli in ugenili, da se je jokala?

Počasi je stopila iz avtomobila in obstala pred šoferjem, ki ji je bil nemo odprl vrata. Njegov obraz je bil strahotno blede.

»Saša,« je rekla tiho, »obljubili ste mi, da se vrnete čez pet dni.«

»Izpolnil sem besedo,« je odgovoril mladi mož, ves zmeden, da ga je poklicala s pravim imenom.

»Obljubili ste mi, da boste vse storili, kar bom želela... Ali niste tega rekli kar tja v en dan, samo ker ste videli, da se jokam?«

Pogledala mu je v oči. Strmel je vanjo in ji ni nič odgovoril; strah ga je bilo, katero novo žrtev bo spet terjala od njega. Suzana je zaslutila, kaj se odigrava v njem. Z bledeim usmevom je dodala:

»Moški obljublajo tudi zvezde z neba, če vidijo žensko, da joka.«

»Žensko, ki jo ljubijo,« je nežno popravil.

In tiho, tako tiho, da je bolj ugenila njegove besede, kakor jih je slišala, je zašepetal:

»Ljubim vas, Suzana, in karkoli bi terjali od mene, vem, da ne bi zmožol toliko poguma, da bi vam odbil.«

Strmo ga je pogledala in iznova so se ji solze zalesketale v očeh.

Zaradi ljudi sta morala stati nepremično drug zraven drugega, in vendar se je med njima odigravala drama, usodna za vse življenje.

Tedaj je Suzana z neizrekljivo težnostjo uprla svoje vlažne oči v mladega Rusa:

»Čez pet dni se boste vrnili, Saša. Čakala vas bom... in potem... potem bova skupaj odločila...«

Videla je, kako so mu zadržgale ustnice. Ni slišala besedi, ki so se mu hotele utrgati iz grla, a slutila jih je, slutila je veliko prošnjo, ki mu ni smela nanjo odgovoriti.

»Ko se vrnete, Saša, nič prej!« ga je hlastno prehitela. »Ko se vrnete...«

Še poslednjič mu je pogledala v oči. Videla je njegov trpeč in nesrečni obraz pod zunanostjo brezhibne korektnosti. In iz strahu, da je ne bi vnovič premagale solze, je stekla kakor iz uma po stopnicah in se zaklenila v svojo sobo.

V

Suzana se dolgo ni mogla pomiriti.

Že več tednov je bilo tega, kar je opazila, kakšna čuvstva se porajajo v sree njenega mladega šoferja. Izpočetka se ji je stvar zdelo zabavna; laskalo je njeni ženski ničemurnosti, ko je videla, kako trpi zaradi nje, zato je rada še malo pokoketirala z njim. Tako čudno dobro ji je delo, kadar se je srečala z njegovimi očmi ali se doteknila njegove roke, ali če je prestregla nasmešek sreče na njegovih ustnicah — pri njem, ki je bil prej tako resen in korekten kakor le kdo.

Toda naj se ji je zdelo še tako neverjetno: Suzana si ni dotlej nikoli niti v sanjah mislila, da bi moglo kdaj priti tudi nad njo in da bi se še ona zaljubila.

Zdaj ji je prvič prišla vsa strašna resnica do zavesti. Kakor bi ji bila mahoma mrena padla z oči, se je zagledala v strašni privid čuvstev, ki so vstala v njej. Vse tisto, česar si toliko tednov ni hotela priznati, ji je zdaj iznenada z vso jasnostjo stopilo pred oči.

Brezdanji prepad se je odprl pred njo. In ona je stala na robu tega prepada in krčevito zapirala oči pred njim, z železno voljo išoč opore v varljivih slepilih svoje vročične domišljije.

Nezaznavno, sama ne vedoč kako, je drsela vrtoglavo v prepad. Čim dalje ji je Rus govoril, čim dalje se je spuščala z njim v razgovore, tem globlje se je pogrezala v prepad... prav do dna prepada... do dna strašne resnice...

»A zakaj ravno on? Zakaj on in ne kdo drugi? ... Moj Bog, saj nisi mogel tega hoteti!«

Vse tisto, kar je menila, da je že izkoreninila iz svojih misli, ji je zdaj s tem večjo neizprosnostjo stopilo pred oči: njeni obupni boji, ki si jih sama ni marala priznati, njen oholi ponos, ki se je skrivala za njim kakor za varnim ščitom, njene porogljive pripombe, ki naj bi zadele njegovo moško samoljubje, v resnici so pa le njo samo udarile nazaj — vse to je zdaj gledala v jarki luči pred seboj.

»Ljubim ga! Ljubim ga! Oh, jaz nesrečnica!«

Kakor nebogljen otrok se je premetavala po postelji, vsa majhna in nesrečna... V teh minutah je spoznala vse gorje neizkušene bogatinske hčere, ki je nenedoma prišlo nad njo grenko spoznanje življenja.

Brez lastne volje, ne da bi bila sploh vedela kdaj, je izgubila srce. Kaj dobra vzgoja, kaj pamet in volja in ponos, kaj vsi socialni obziri: vsemu na kljub se je zaljubila... In v koga? V navadnega šoferja...

Proti debelosti

uporabljajte neškodljive

Slatinske tablete

za hujšanje

sestavljene iz naravnih mineralnih soli in rastlinskih ekstraktov

Proizvaja: apoteka

MR. BANOVEC, LJUBLJANA

V vseh lekarnah 100 tabl. Din 46.—, 200 tabl. Din 74.—.

Reg. No. 142/3 od 10. VII. 34

ga šoferja... V svojega lastnega šoferja!

Kaj ji mar, da je ta šofer v resnici zuravnik! Njenega ponižanja ni to niti za trohico omitilo.

Čprav so ji pekoče soize jemate vid, čeprav je bilo tem v sobi, čeprav si je od solz vso mokro rutico pritiskala na otekle oči, je vendarle neprestano videla pred seboj samo belo šoferško bluzo, rdeče našive in šoferško čepico... Suzana Kreugerjeva, hči mnogokratnega mitijonarja, ljubi svojega šoferja!

Še pozno v noč je trajala kriza njenega ranjenega ponosa. Potem je pa dobrotna narava sama vlila pozabljenje v njeno ubogo in izmučeno glavo in ji postala blagodejen spanec. Drugo jutro se je prebudila vsa zbita, a dosti mirnejša. Ves njen odpor je vzela noč; spoznala je, da je usoda močnejša od njene volje.

Njena vest je bila zdaj čista: ničesar si nima očitati. Dolgo se je borila z izkušnjo, ki je izhajala od tega moža, z njegovo moško očarljivostjo, z drgetom, ki ji je vselej zletel po životu, če ga je zagledala; zasmehovala ga je, tevala v nič in odbijala od sebe... tajila je svoje lastno srce, davila čuvstva, ki so zoper njeno voljo vstajala v njem...

A vendar, glej: preko vseh teh zaprek, ne mence se za njena najsvetejša načela, vse podiraje, kar ji je bilo nedotakljivo dotlej, je zmogovito vstala iz nje ljubezen, rušec vse umetne ovire, ki jih ji je postavljala nasproti.

Suzana ni imela več moči za odpor: klic ljubezni je bil močnejši od nje.

Ni bila še dobro napravljena, ko ji je Marinka najavila Molly Burkovo.

Američanka je bila pri njej, še preden se je Suzana utegnila vprašati, kaj naj pomeni toli zgodnji obisk.

»Kateri dobri duh vas je prinesel, Molly?«

»Dragica, jaz bi se hotela razgovoriti z vami.«

»Kaj bo pa takega?« je vprašala Suzana in ji ponudila globok naslanjač, da se je mala milijonarka malone izgubila v njem.

»Nu... prišla sem, da odkrito govorim z vami.«

»O čem?«

»O Jeanu.«

Suzana je zoper svojo voljo zapela obraz.

»Poslušajte, ljubica, nič več se ne bo treba jeziti vam zaradi njega, nič več lagati. Že vem, da vas bo pustil in bo šel na Angleško.«

»Kdo vam je to pravil?«

»On sam.«

»Kdaj?«

»Snoči.«

»Snoči ste bili z Jeanom?« je vprašala Suzana. Morala se je premagati, da je ostala mirna.

»Govorila sem z njim.«

»Kje?«

»Pri njem doma... Šla sem tja.«

»Kako to?«

V Suzaninem glasu je zvenela tolikšna osuplost, da je Američanka nehote udarila v smeh.

»O, saj veste, jaz sem zelo odločna. Hotela sem govoriti resno z njim, a vi... vi mi niste dali priložnosti za to.«

»Zato torej ste šli snoči sami v njegovo stanovanje?«

»Yes! Mary mi je dala naslov, ona ga je pa dobila od Marinke. Šla sem ob devetih zvečer.«

»Ali je bil doma?«

Molly je prikimala z glavo, potlej se je pa zasmejala.

»Mislim, da je pričakoval neko drugo... Ko mu je služkinja povedala, da je prišla mlada gospodična, je Jean hitro pritekkel, toda zelo je bil razočaran, ko je spoznal mene...«

»In potem?«

»Videti je bil presenečen, še več... slabe volje. Prav tako kakor vi je mislil, da ne bi smela priti k njemu. Čudno, kakšne na-

zore imate pri vas!... Jaz mislim, da gre ženska lahko h gospodu in ni nič slabega...«

»Seveda!« se je po sili zasmejala Suzana. »To so sami predsodki.«

»All right! Rada vas poslušam tako govoriti, Suzana.«

Kreugerjeva hči se je žalostno nasmehnila.

»Vzlic temu je bolje, da ženska malo več nase dá... Sicer pa, če ni bilo nič hudega...«

»Jaz sem si tudi tako mislila... Nu, Jean je potem mene povabil v kavarno: boljše se mu je zdelo, če se dva človeka pomenita na javnem.«

»Vi ste bili menda drugačnega mnenja, ne, Molly?« Suzana se je sproščeno nasmehnila; ugenila je, zakaj je Jean tako storil.

»Da, popolnoma drugačnega!« je vzklíknila Američanka. »Če bi bila sama z njim doma, pri njem, bi bilo lažje kakor vprico toliko ljudi.«

»Pa ste mu vseeno lahko povedali, kar vam je bilo pri srcu?«

»Yes! Ponudila sem mu roko!«

»Kako ste rekli?«

Molly se je zasmejala na ves glas; Suzanina osuplost ji je bila v zabavo.

»O, draga moja, nikar ne glejte mene s takimi očmi! Nekoč ste mi rekli, da se ne spodobi ukrasti službenca. Jaz sem vam odgovorila: Poročila se bom z njim! Potem ste bili še bolj hudi. Zdaj pa on gre od vas. Rekel je, da je to vam že povedal... Jaz mu ponujam ugoden zakon, nekaj boljšega, kakor bi imel na Angleškem... To ne bo nič slabega za vas, Suzana, zato morate mi pomagati.«

»Pomagati vam? Pri čem?« je zamišljeno vprašala deklica.

»Prepričati Jeana.«

»Torej vas je odbil?«

»Rekel je: Jaz nisem prost, jaz ljubim drugo.«

»Nu, Molly, potem je stvar jasna: če ni več prost...«

»O, ljuba, vi preveč hitro sklepate... Jean ljubi, meni je pa zapal, da ne verjame, da ona ljubi njega... Ne mara se poročiti z njim... Ali vidite zdaj, Suzana, da smem še upati?«

Suzana ni odgovorila. Rusov dvom jo je zadel v srce, čeprav si je rekla, da mu nikoli ne bi odpustila, če bi rekel, da upa vanjo.

Čutila je, kako ji je vsa kri izginila z obraza. Pogledala je Molly; tudi Američanka se je zresnila.

»Kako morete misliti na to, da postanete žena moža, ki ljubi drugo?« je vprašala.

»Kadar ga bom poročila, bo takrat že vedel, da ga je ona druga odbila... Jean bo nesrečen, jaz ga bom tolažila in iztrgala ga bom iz žalosti in samote. Pozneje bo ljubil mene bolj kakor katero drugo.«

Videč, kako zmeden je Suzana pogledala, se je Američanka nasmehnila.

»O, vem, vi ne razumete tega. Pri vas v Evropi je poroka stvar denarja, business... samo časih kaj velja telesna lepota, vse drugo nič. Jaz sem se odločila resno za Jeana. Zelo mi je všeč in zapam mu. Pisala sem očetu in on je pristal... Govorila sem z Jeanom. Zdaj čakam...«

»In upate?«

»Yes! Upanje imam.«

»Torej bo Jean pristal na poroko z vami, če ga ona, ki jo ljubi, odbije?«

»O, tega nisem zahtevala. Počakati je treba, da se zadeva one druge uredi. Ko bo nesrečen, bom pa jaz prišla in on bo videl, kje so iskrena in zvesta čuvstva.«

»Pravilno modrovanje,« je zamrmrala Suzana in zastarmela skozi odprto okno v vogal sinjega praškega neba.

Čudna tesnoba ji je zadržgala vrat. Najrajši bi bila Molly v obraz zavpila, da naj molči, da Jean njo ljubi in ona njega in da ne bo nikoli pustila, da bi ga ji katera prevzela. Toda njene ustnice so ostale zaprte.

Zaklenjeni predal

Napisal Franc Molnar

Predalnik, o katerem pišem, je stal v preprosti sobi, ki si jo je najela moja prijateljica Hela pri neki vdovi.

V spodnjem predalu je imela Hela perilo, ki je zmerom dišalo po vijolicah; v drugem predalu so bile pomešane cvetlice s svilnatimi robci, ovratniki in sličnimi drobnjarijami; kaj je pa bilo v tretjem, nisem vedel, ker je bil zmerom zaklenjen.

V omari za obleko je zmerom tičal ključ in tudi pri posteljni omari ni Hela zaklepala predala — zato me je pa oni zaklenjeni predal še prav posebno dražil. Sumil sem, tako grdo sem sumil — kar po pravici povem — da sem v Helini odsotnosti brskal po predalih in po njeni omari. Sicer sem dobro vedel, da to ni niti lepo, niti dostojno, toda tako zelo sem bil zaljubljen v lepo dekle, da me je noč in dan morila radovednost, kaj neki skriva v tretjem zaklenjenem predalu. Še bolj pa me je dražila ljubosumnost.

»Prav gotovo,« sem premišljeval, »ima Hela v tem sumljivem predalu kakšna izdajalska pisma, ali pa morda celo zlatino, ki ji jo kupuje kak neznan bogataš, pa jo seveda skrbno skriva pred menoj.«

Hela me je rotila za vse na svetu, jokala se je in mi prisegala, da je moj sum popolnoma neupravičen: niti ljubavnih pisem, niti dragocenosti nima v zaprtem predalu.

Očital sem si, da sem dekle tako grdo obsojal. Kako sem le mogel misliti, da bi skrivala ljubavna pisma, ko je pa vendar samo mene ljubila; dragocenosti pa rečica tudi ni mogla imeti, saj se je komaj preživljala s svojo malo plačo.

To je vse res, toda zakaj neki je tisti predal zmerom zaklenjen, zakaj ni odprt kakor vsi drugi? Ali: zakaj niso vsi predali zakle-

njeni, če je eden? Morda pa polaga Hela v tisti predal svoje prihranke, svoja spričevala in listine?

Za vsako ceno sem hotel to izvedeti, zato sem jo lepega dne vprašal, kdaj se je rodila.

»Leta 1915,« mi je odgovorila. »Ljubica, pokaži mi krstni list, da se ne bi morda mlajšo delala, kakor si!« sem se pošalil.

Šla je k predalniku in odprla prvi predal, brskala nekaj časa, potem mi je pa porinila pod nos krstni list.

»Ali imaš mar svoje listine kar v nezaklenjenem predalu? Se nič ne bojiš, da bi ti jih kdo odnesel?«

Tako torej! Svojih listin nima v zaklenjenem predalu. Mogoče pa denar?

»Svoje prihranke pač zaklepaš, kaj ne?« sem poizvedoval.

»Ojej, saj ni vredno! Ves denar dam gospodinji, pa mi ga ona hrani; tako vsaj po nepotrebnem ne zapravljam.«

Kri mi je zalila obraz. Zdaj nisem mogel več dvomiti, da ima Hela v zaklenjenem predalu stvari, ki bi jo utegnile izdati. Pred menoj jih skrbno skriva, torej je njena ljubezen, njena odkritosrčnost in vdanost samo hinavščina?

Tistega večera nisem mogel zaspati: premetaval sem se z leve na desno in spet nazaj. Takrat sem sklenil, da moram dobiti ključ od tistega predala, pa naj me stane kar hoče. Hela seveda ne sme nič izvedeti o tem, zakaj izpraznila bi ga lahko.

Takoj prihodnji dan sem dogonal, kje hrani ključ. Iz svoje torbice je namreč vzela glavnik, da bi se počesala, takrat sem pa hitro poškilil v torbico in videl, da ima razen drugih malenkosti še dva ključa. Prvega sem poznal: bil je od stanovanja; drugi je pa bil majhen in prav takšen kakor ostali ključji v predalniku. To spo-

Čudovito, kako sveže dehti perilo!

Vzemi

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

...in za namakanje ženske hvalo

znanje me je zelo razžalostilo, zakaj prepričalo me je, da Hela z namenom zaklepa predal in da se ji celo važno zdi nositi ključ zmerom s seboj.

Cele tedne sem iskal priložnost, da bi ji ključ izmeknil, toda vsa moja spretnost in zvijačnost nista bili kos tej nalogi. Hela je tako skrbno varovala svojo lastnino, da sem moral izprevideti, da je ves moj trud zaman. Edino s silo bi še morda kaj opravil. Lepega dne sem Hela kar naravnost vprašal:

»Kaj za vruga imaš v tretjem predalu?«

»Nič!« je nebrzično odgovorila. »Stare rokavice, obledele trakove in pentlje...«

»To ne bo res,« sem razdraženo vzkliknil. »Ne dam se več vleči za nos. Odpri predal!«

Hela mi je prepričevalno odgovorila:

»Izgubila sem ključ.«

»Dobro; pa pošlji po ključavničarja!«

»To pa danes ne gre, saj je vendar nedelja, norček!«

Grenko sem se nasmejale in rekel:

»Bog ve, kakšen izgovor bi bila našla, če bi bil to večeraj zahteval?«

Ni mi odgovorila, nego je samo skomignila z rameni. Ves divji sem skočil k predalniku in ga prišel z vso silo obdelovati. Zaklenjeni predal se ni udal. Hela mi ni branila — prav gotovo je vedela, kako čvrsto je narejen predalnik. Kakorkoli že: Hela je zmaga!

Očital sem ji, pestil sem jo, ona se je pa razjokala in razšla sva se.

Čez nekaj tednov sva se spet pobotala. Ko se je vsesala s svojimi rožnatimi ustnicami v moje, sem se obtoževal in jo ves skesan prosil odpuščanja. Tisti hip je nekdo potrkal na vrata.

»Gospodična, perica je prišla, je zaklicala služkinja in Hela je odšla iz sobe.

Ko je šela v predsobju perilo, sem kljub svojemu trdnemu sklepu, da ne bom nikoli več mislil na zaklenjeni predal, vendarle škilil na predalnik. Nisem mogel verjeti svojim očem. V vseh treh predalih so tičali ključji! Oddehnil sem se. Kako grdo sem bil sumil ubogo dekle in jo mučil s svojo jalovo ljubosumnostjo!

Tedaj se je moj pogled prav slučajno ustavil na predalu umivalnika. V ključavnici ni bilo ključa. Poskusil sem predal izvleči — toda bil je zaklenjen!

Skesan sem pobesil glavo in se enkrat za vselej zaklel, da ne bom nikoli več skušal razvozlati ženskih skrivnosti. Zakaj kolikorokrat ženska v življenju odpre en predal — zaklene takoj drugega. Mi moški smo brez moči. Saj znajo ženske tako sijajno prekladati svoje skrivnosti iz enega predala v drugega, zraven se pa delajo nedolžne kakor ovčice! Boj z žensko je torej nesmiseln, zakaj skrivati znajo boljše kakor moški iskati. Gotovo je dobrotna narava vse tako pametno in pravično uredila, da smo srečni v naši nemočni sleposti... (Y-I*)

Humor

ZABELIL MU JE

Mlad pisatelj svojemu prijatelju: »Nekaj izvodov moje najnovejše knjige je kupila celo kaznilnica!« Prijatelj ga pa zafrkne: »Ali je mar to najnovejša poostritev kazni?«

LJUBEZEN

»Mica, ali si že kdaj ljubila kakšnega moškega?«

»Ne, Janez; občudovala sem sicer že marsikaterega zaradi korajže, zaradi moči, lepote in duhovitosti, tebe, Peter, pa resnično ljubim.«

ZNANSTVENO

Profesorica vpraša Metko: »Povej mi, kdo je bil Platon?«

Gimnazijka malo pomisli in se odreže: »Platon je bil izumitelj »razmerja«, ki se po njem imenuje platonsko!«

BOLJŠA GOSTILNA

»Prinesite mi kompot z eno samo muho.«

»Zakaj z eno?«

»Ker sem ga doslej vselej dobil z več muhami.«

RODA RODA PRIPOVEDUJE O POTOVANJU PO OCEANU

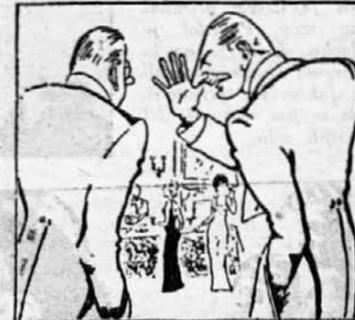
Parnik »East Asiatic« je na potu med Cherbourgom in Lizbono. Z ladjo se vozi tudi Bernard Shaw.

Po naključju se je pomešal med družbo neki Kanadčan, ki ni imel nobenega, pa že prav nobenega opravka z literaturo.

Bernard Shaw si ga pri priložnosti zlobno in strupeno privoščil.

Presenečen in vzradočen hkratu ga potrepnje dobrodušni Kanadčan po ramenu, čes:

»Niste neumni, gospod — res, niste neumni!«

MAJHNA RAZLIKA

»Ona na desni je moja žena, na levi pa ljubimka...«

»Res? Pri meni je pa ravno narobe.« (Rirec, Pariz)

KLAVIR

Mati: »Kaj se je le to zgodilo s klavirjem? Niti glasu ne da!«

Mirko malo pomisli in reče: »Rekel bi, da je nekaj krivde v tem, da sva z Marjetico odvezala strune, ki sva jih potrebovala za žično vrv.«

MATURA

Večer pred zrelostnim izpitom je zrl Hugo prazno predse in pametnjačil:

»Ne morem presoditi, ali so drobci mojega znanja iz fizike dovolj veliki, da bom lahko z njimi zamašil zijoče vrzeli v kemiji. Gotovo je le to, da v zgodovini niti tega ne vem, kdaj je bila revolucija leta 1848.«

„Bengali“

Ernest Schoedsack je odpoval leta 1930 z odpravo v Severno-zapadno Indijo, da bi na gorskem prehodu Kajberju, ki deli Afganistan od Indije, napravil krajinska snetja za film »Bengali«.

Lepega dne je med filmanjem nenadoma izginil mlad dečko. Pokrajina je tam od sil nemirna in nevarna, saj se skoraj sleherni dan sprimejo divja gorska plemena in morajo pogosto angleški vojaki — »Bengali« — poseči vmes, in napraviti vsaj za silo red in mir. Roparski napadi so kar na dnevnem redu, zato ni čudno, da so se za pogrešanega Boba the Buma (po naše: za smrkvavca Boba) bali vsi od prvega do poslednjega.

Sprva so seveda vsi udrihali po njem, češ, kako se smrkvavec le upa kljub strogi prepovedi oddaljiti od odprave? To ogorčenje je pa trajalo le nekaj minut; koj nato so pričeli Bobe mrzlično iskati. Na vse vetrove so razposlali jezdece in sle, da bi ga iskali, ko so se pa ti vrnili čez štirinajst dni praznih rok in ni nihče zahteval za Boba odkupnine, so z žalostjo v srcih napravili križ čezenj... Mnogi so se pa tolažili s pregovorom o koprivi, ki ne pozebe — a videlo se jim je na nosu, da je ta njihova tolažba samo slepilo.

Čas je tekkel svojo pot. In glej, nenadoma se je znašel Bob spet pri odpravi... Vsi so ga oštevali in mu očitali predrznost, on se je pa ves skrušen zagovarjal, da je že itak dovolj kaznovan, zakaj na svojem »raziskovanju« je imel s seboj filmsko kamero, pa niti centimetra filma... Potlej je pripovedoval tako zanimive stvari, da je celo stare operaterje zaskominalo. Pred vsem je pribijal, da so kamnite pušave zelo različne; zakaj tisti, ki pravijo Newyorku kamnita pušava, so pravi bedaki. V Newyorku se lahko znajdeš, saj imaš jezik, pa povprašaj! Okrog Kajberja je pa grič griču tako podoben, kot jajce jajcu, vprašati pa ne moreš žive duše, ker je ni! Več ur se je potikal med skalami, tako je pripovedoval Bob, ko je nenadoma uzel šotore domačinov. Stopil je k njim in jih bolj

z rokami kakor z jezikom izpraševal, kod in kam naj grene. Kakor da bi bil skale izpraševal! Nihče ga ni razumel. Pač je pa opazil prav neprijazne poglede rjavokožcev in nase naperjene čevlji dolgih pušk... Tedaj se je v sili spomnil edine besede, ki je dišala po jutrovskega jeziku! »Salaam« je z ameriškim naglasom izdaval. In hvala bogu, da je, sicer bi bilo po njem! Rjavokožci so takoj pobesili puške, neki imenitnik ga je pa celo povedel s seboj v šotor in ga »napojil« z ovčjim mlekom.

GARY COOPER, KATHLEEN BURKE IN FRANCHOT TONE v prizoru iz Paramountovega vefilma »Bengali«

Bob, saj se ga je še skoraj materino mleko držalo, se je takrat spomnil pustolovskih povesti, pa si je kar ročno razložil, da je bila južina znamenje »gostoljubnosti«. Sklenil je svoje premišljevanje s prepričanjem, da se mu odšlej ni ničesar več bati. In glejte, Bob je imel prav! Divjim narodom je gostoljubnost do prijateljev in prijaznih tujecev najvišji zakon. V šestih mesecih

po teh dogodkih se je Bob privadil jeziku svojih gostiteljev, naučil se je molsti kamele, koze in ovce in odkrili so mu celo skrivnost pripravljanja trdega sira, ki jim je skorajda edina hrana za zimo. Rad bi se bil sicer še navadil vzolzanja preprog, pa ga niso pustili preblizu, zakaj to delo opravljajo samo ženske. Le od daleč je smel občudovati neverjetno spretnost tkalk in volzak. Videl je celo, kako tkejo lasno šotorovino, kako gladijo volno, kako pripravljajo iz zelišč barvo za barvanje vlaklen in kako čarajo kar na pamet prekrasne vzorce v napeta volnena vlakna na statvah.

Ko se je pričelo jeseniti in so se pastirji odpravljali proti jugozapadu, se je napotil Bob nazaj k »svojim«.

so »specialisti«. Alijeri izdelujejo samo peteline, Kamžulovi samo čevlji, pri Mohmedovih samo prožila... Bob je resno in celo hudo resno trdil, da so ti preprosti ljudje že pred tisoč leti poznali »tekoči trake« — način dela, s katerim se v našem stoletju toliko »postavljajo« Ford...

To Bobovo poročilo je Schoedsacka tako navdušilo, da je krenil s svojo odpravo v ono vasico, kjer izdelujejo po hišah znamenite »kajberske puške«, ki v rokah dobrih strelcev nikoli ne zgreše svojega cilja. Odprava je filmala te zanimivosti, Paramountov vefilma »Bengali« nam jih bo pa pričaral na platno naših kinematografov.

SPENCER TRACY V FILMU »UBIJALEC«

Metro je angažiral odličnega karakternega igralca Spencerja Tracyja za svoj najnovejši film »Ubijalec«. Guy Bolton in Tim Whelan sta nalašč za ta film napisala roman »The Murder Man«. Sicer se ni določeno, kdo bo film režiral, produkcijo bo nedvomno vodil Harry Rapf. Žensko glavno vlogo bo igrala bržčas Virginia Bruce, ki se je prav posebno izkazala v filmih »Zdravnikovi zapiski«, »Lady Times Square« in še v več drugih.

FILM JOANE CRAWFORDOVE »DAM NI VEČ«

V Metrovih ateljejih v Hollywoodu dodelavajo najnovejši film lepe Joane Crawfordove, pod naslovom »Dam ni več: bleščee napisana, odlično zrežirana in fotografirana komedija in hkratu tragedija moderne dekljice, ki se je poročila iz ljubezni, čeprav je vedela, da bo moža izgubila. Ko je bilo že na tem, je ubrala druge strune in si ga spet pridobila. Film je tragedija, resnična tragedija, čeprav zveni komedija iz nje. Preveč je v njej do srca segajočih prizorov trnjeve poti dveh mladih ljubečih se ljudi, da bi krstili film za komedijo. — Ostale glavne vloge igrajo znani Franchot Tone, potlej Edna May Oliver in Reginald Denny, še izza nemega filma znani komik, in lepa Gail Patrick, nova zvezdica na filmskem nebu.

OTOK ZAKLADOV

Povest v slikah

Prirjena po znamenitem romanu,
ki ga je napisal

Robert Louis Stevenson,

in po filmu istega imena družbe MGM

z Wallaceom Beeryjem, Jackiejem Cooprom in
Lionelom Barrymorem

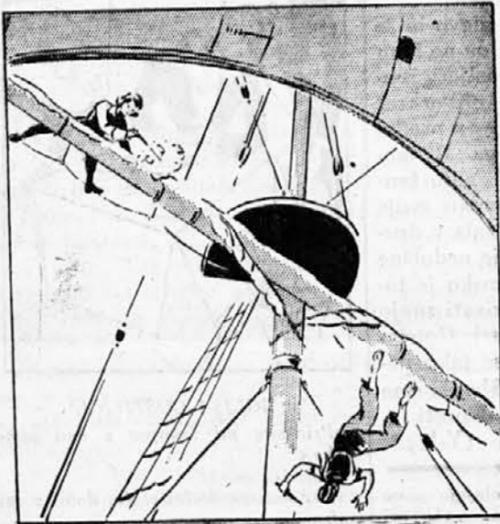
17

Da obvaruje zdrav-
nika, mirovnega sodni-
ka in kapitana Smol-
letta obstreljevanja s
topom, je Jack odvel-
slal na razbojniško
ladjo. Tam je videl,
kako se edina dva raz-
bojnika, ki sta še osta-
la na »Hispaniol«, sr-
dito obdelavata z noži.
Eden od njiju je ob-
nemogel nasprotnik ga
je ubil. Drugi je pa
potožil Jakcu, ko se je
popel na palubo, da je
že čisto na koncu. Ja-
kac je tedaj prerezal
ladijske vrvi in smel
razbojniško zastavo.

18

Peljal je ladjo okoli
Otoka zakladov in jo
spravil v skrit zaliv,
kjer je razbojniki pač
nikdar ne bi mogli od-
kriti. Ko je bila »His-
paniola« na varnem, je
pa razbojnik, ki je ma-
lo prej javkal, da ima
zlomljeno nogo, za-
hrbno napadel Jacka
z nožem. Deček je ko-
maj ušel poginu; sple-
zal je na jambor in
nabil samokres s su-
him smodnikom. Ko
je besedolomni mornar
vrzel nož proti njemu,
je Jakac sprožil in raz-
bojnik je treščil mrtev
v valove.

19

Videč, da je ladja na
varnem, se je Jakac vr-
nil v ostrog, da poišče
svoje prijatelje. A kdo
popiše njegovo prese-
nečenje, ko najde tam
Dolgega Johna in nje-
gove mornarje! A če-
prav sta si bila sovra-
znika, si Jakac ni mogel
kaj, da ne bi imel Dol-
gega Johna rad, in tudi
krvoločnemu razbojni-
ku je deček prirastel
na srce. Povedal je
Jacku, da so se on in
njegovi ljudje pogodili
z Jakčevimi prijatelji,
da so jim odstopili del
svojih zalog.

20

Ko je Jakac izdal
razbojnikom, da je bil
on tisti, ki je splezal
na ladjo in jo odpeljal
v skrit zaliv, so se raz-
bojniki vsi razkačeni
hoteli vreči s sabljami
nadenj. Toda za dečka
se je zavzel sam Dolgi
John; zagrozil jim je,
da bo vsakogar ubil,
kdor se Jakca le do-
takne. Da jih potolaži,
jim je tedaj izdal, da
ima Flintov zemljevid,
jutri pa pojdejo, da iz-
kopljejo zaklad. Kak-
šna usoda jih čaka
tam? To boste pa iz-
vedeli prihodnji teden.

Izvrsten je Dr. OETKER-ja glas,
prodrl je v najmanjšo gorsko vas!

Naši bralci pišejo

Dopisi iz vrst naših naročnikov in bralcev

Pismo s Francoskega

Čenjeni gospod urednik!
Moje pismo prihaja iz kraja, kjer ži-
vim brez znancev in sorodnikov. Imam
samo enega prijatelja, ki me marsika-
tero uro odtrga od vsakdanjih skrbi. Ta
moj prijatelj je »Družinski tednik«, ka-
terege prebiram z veseljem in zaniman-
jem. V pravo zabavo pa so mi »Pisma
iz mojega kraja«. Ko jih prebiram, sem
se odločila, da bom tudi jaz opisala svoj
rojstni kraj.

Sicer sem le malo večja v pisanju,
kajti usoda mi je naklonila docela dru-
gačno delo, kakor delo za pisalno mizo.
Bolj otroku ko dekletu mi je dala oku-
siti grenki kruh tujine. Kot osemnajst-
letna sem dala slovo svoji rodni vasi na
Gorenjskem ter odšla v Francijo.

Težko mi je bilo zapustiti svojo maj-
hno in lepo rojstvo vas, katero od dveh
strani obdajajo zeleni travniki, od tret-
je pa prelepo ravno polje. Konec vasi
se vije hladna voda, ob kateri se visoko
dviga lepi »Vaški hrib«. Z njega je lep
razgled po širnem polju, daleč na gor-
njsko stran ter tja do Kamniških plan-
in. Na tem hribu so se vsako nedeljo
zbirali fantje in dekleta ter veselo pre-
pevali, da se je njih pesem, spremljana
s harmonikami, razlegala daleč, daleč
na okrog.

V svoji rodni vasi sem preživela mno-
go srečnih in veselja polnih dni, od ka-
terih pa danes nimam drugega kakor lep
spomin. Nešteto krat se spominjam vseh
godokov, ki sem jih preživela v svoji
lepi domovini. Ko si zbudim spomine iz
preteklih dni, tedaj skoro pozabim, da
me objema okrilje tuje zemlje. Enega

»Kaj pa je tu?« je vprašal k nam sto-
pivši gospod.

»Padle smo same,« pravi ena izmed
nas, »vi nam pa pomagajte, da bomo
vstale.«

Kmalu nas je rešil ta dobri in usmi-
ljeni in nič koliko radovedni gospod.
Za zahvalo smo pa morale ustreči nje-
govi radovednosti in popisati, kaj se
nam je pripetilo.

Sedaj pa domov in kako. Peljati se
nisimo mogle, ker so bila kolesa bolj ali
maj polomljena. Podale smo se po polj-
ski poti domov. Kakor starke smo se
vlekli in gladile naša potolčena kolena
in roke.

Toda vse to bi bilo ostalo skrito, da
ni zame prišel ločitveni dan. Na kolo-
dvoru smo izvedle od naših fantov, da
so nam za šalo izrezali bučo, jo ovili z
rdečim papirjem ter znotraj prižgali
svečo. Eden jo je pa počasi dvignil, ko
smo se peljale mimo. Naše ogorčenje ni
dolgo trajalo nad hudomušnimi fanti,
kajti treba se je bilo ločiti. Še zadnji
klici »Bodi srečna!« »Kmalu se vrni
med nas!« in že je vlak oddrdal v tem-
no noč. Izstopila sem na tujih tleh, v
Franciji, kjer se že šesto leto borim za
vsakdanji kruh.

Tujina se mi zdi kakor mačeha; kaj
kmalu mi je iztrgala iz srca veselje in
ga napolnila z žalostjo. Tu sem še pre-
zgodaj spoznala, kaj je skrb, ki se sedaj
niti za trenutek ne loči od mene. Potem
pa domotožje, ki me kakor mōra tlačí
dan za dnem. Poleg tega je pa še vedno
treba poslušati pikre besede Francozov,
ki jih neprestano ponavljajo nad nami-
tjuji. Da v tujini je minilo vse najlep-
še, začelo se je pa vse najtežje.

»Vrni se kmalu med nas!« mi vedno
doni v ušesih, ta zadnji klic mojih pri-
jateljev iz domovine. Vrnitev domov ni
samo moja želja, temveč želja vseh ro-
jakov v tujini, če bi seveda vedeli, ali
bomo dobili v mili domovini dela in
zaslužka, s katerim bi se vsaj skromno
preživljali.

Kakor mine vse, tako bodo minili tu-
di ti dnevi v tujini. Obupati ne smemo,
misliti moramo na boljše dni, če sploh
kdaj pridejo.

Vas, gospod urednik, pozdravljam,
kakor tudi vse bralke in bralce »Družin-
skega tednika« v domovini.

Pismo iz mojega kraja

Trbovlje! Kaj ne, ta beseda ne zveni
preveč lepo, a vendar jo ljubim, kot lju-
bim vsakogar, kdor pride iz tega kraja.
Ponosna sem nanje, čeprav so revne in
uboge. V drugih krajih, posebno v me-
stih, zaničujejo dekleta iz Trbovelj.
Posebno moški mislijo o njih bogve
kaj. Res je, da so dekleta živahna in
vesela, toda vedo, kaj je dekliska čast.

Bilo je v šoli. Učiteljica, ki ni bila iz
našega kraja, temveč iz mesta, nas je
imela že vse dopoldne v želodcu. In
tudi me smo je bile do grla site. Okrog
enajste ure je pa prekipelo. Imele smo
ravno zgodovino in nekatere niso znale.
To jo je tako ujezilo, da je začela pre-
metavati vse stvari, ki so ji prišle pod
roke. Me smo se pa začele smejati, a to
jo je še bolj razjezilo. Začela je pridigo-
vati:

»Lenobe lene, za nič drugega niste
kakor za to, da bi v šoli jedle in da bi
vas oblačili. Mar res mislite, da vas bo
kdo vzel za služkinje, ko boste zapu-
stile šolo? Če pride v kraj, kjer sem jaz
doma, katera iz Trbovelj, da se ponudi
v službo, se ji smejejo in pravijo: Le
pojdit, vas pa že poznamo!«

V 24 URAH

barva, plisira in k mično čisti oble-
ke, klobuke itd Škrobi in svetlo-
lika srajce, ovratnike, zapestnice itd
Pere, suši, monga in lika domače
petilo. Parno čisti posteljno perje
in puh

**tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA**

Jaz sem se že med govorom komaj
premagovala, a sedaj me je vrglo go-
koncu. Dejala sem:

»Dobro, gospodična, če smo Trbovelj-
čani tako malo vredni, zakaj ste pa po-
tem tukaj? Hrane in za obleke, ki smo
jo dobili v šoli, nam tudi ne bi bilo
treba oponašati, ker niste dali zraven
niti dinarja. Kdo je pa pisal v druge
krajce za obleko? Mi otroci!«

Ona je drhtela od jeze in mi velela,
naj molčim. A dekleta so me brale pod
klopjo in mi s tem dajale vzpodbudo.

»Prosim, gospodična,« sem nadaljeva-
la, »skje je pa pravica, ki o njej tako le-
po pripovedujete? Saj je še v našem
razredu ni, kje bi pa potem neki bila
še na svetu? Zakaj oštevate samo nas
revne, bogate pa pustite pri miru? Ali
nas ne tepe dovolj usoda, dočim je bo-
gatih posuto življenje s cveticami? V
imenu vseh vas prosim: ozirajte se tudi
na to, da se ne moremo tako učiti, ker
pri nas doma imajo štiri otroke, pri
nekaterih pa celo deset, dočim so one
same, imajo svojo sobo, v katero se lah-
ko zapro in se uče kolikor jih je volja.
In kljub temu časih ne znajo.«

Seveda me je učiteljica debelo gle-
dala, da se tako predrzno govoriti. Jaz
sem se pa mirno vsedla. Odleglo mi je.
No, nekoliko je pa le pomagalo. Malo
obzirnejša je postala od tega časa tudi
z nami — revnimi.

Zalostni so spomini na Trbovlje, a
vendar jih ljubim. Saj sem vendar za-
gledala tam luč sveta, tam so me po-
zdravile sirene ob rojstvu in tam sem
se naučila trpeti.

In zvečer preden zaspim, mislim na-
nje, moj duh pa poleti tja poslušat tiho
pesem fantov, ki jo pojo za hišo.

Mladenka.

Pismo iz mojega kraja

Dragi mi, gospod urednik!
Pišem pismo vam z željo,
da natisnete ga v tednik,
če le slabo ni želó.

Hrib zeleni tu dviguje
iznad travnatih se raz,
v znožju njega pa kraljuje
mirna, tiha naša vas.

Časa, ko je vas nastala,
zgodovina ne pove,
bržkone bo pa držala
zgodbica, ki vse to ve.

Štirje bratje, pionirji:
Luka, Tone, Miha, Franc,
čvrsti, močni ko hudirji,
kot je hrust bil nekda Kranj.

Tu so sekali goščavo,
tam kopali so zemljo,
so vozili jo v puščavo,
kjer je manjkala želó.

Lepo vstvarili so polje,
vse po sreči jim je šlo,
kakor znali so najbolje,
nič ni bilo jim težko.

Tukaj zima hudo briše,
si pri sebi pravijo
štirje bratje — štiri hiše
skupno si postavijo.

Vse lepo so uredili,
hiše, hlevi tam stoje,
pa še niso mirni bili,
nove muhe jim roje.

»Zalostna nam mila majka!
Kdo le snažil bo naš dom?
Pridnih žensk nam pač še manjka,
jaz se kar oženil bom.«

To vsak zase so sklenili,
našli pridnih so deklet,
se po vrsti poženili,
srce jim je mirno spet.

Zginila sta mir, tišina,
štokrklja nosi jim otrok,
tu pustila hčerko, sina,
vse živo je naokrog.

Rod za rodom hitro mine,
tudi njihov minil je,
pustil pa nam je spomine,
našo vas in pa polje.

Tudi ti si, dragi tednik,
storil k nam že svoj polet,
štirih bratov pa naslednik,
kličem ti »Na mnogo let!«

Čič Valkin.

**Vabimo Vas k nakupu
v najcenejši oblačilnici**

A. Presker

Sv. Petra cesta 14